

בעזהש"ת

והמשכילים יזכרו קוהר הרקיע

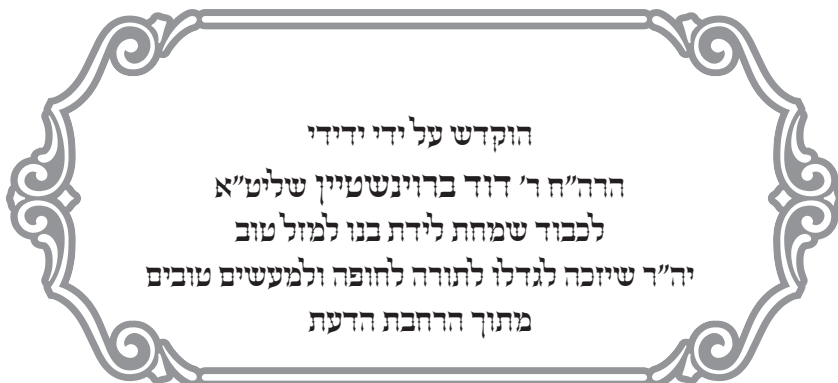
גליון שבעי

והמשכילים יזכרו

שיעורים בספר הזוהר
— על התורה והמועדים —
ע"י הרב יצחק לאווי שליט"א

זוהר אמור

פרשת אמור (בהר בא"י) תשפ"ב

יוצא לאור על ידי מכון אור השכל

Or Hasechel Inc.

1800 New Central Ave.

Lakewood, NJ, 08701

לשמיעת וצפיה בשיעורים, וכן לשאר שיעורים וכתבים, ולהרשמה לקבלת ערכונים
שבועיים באימייל

yitzchoklowy.com

אמור אל הכהנים בני אהרן

זוהר אמור חלק ג פה, א

אור יקר אמור סימן א, עמ' קכ"ד

הסולם אמור מאמר בני אהרן, אות א – ב

רבי יוסי פותח את הפרשה לפרש סמיכותה לפרשה שלמעלה, שהוא פרשת קדושים ובה נגלו לישראל כל דרכי הקדושה השייכים לכל ישראל, ושוב נכנס הכתוב לפרט את דרכי הקדושה השייכים לכהנים. וזוהו הוא מפרש בדיוק בני אהרן, שעיקר שורש דרך קדושת הכהנים הוא קדושתו של אהרן, שהוא להרבות שלום בעולם, ועל ידי זה זכה אהרן לעשות שלום גם בעולם העליון.

התקדשות כהנים לויים ישראלים

סמך אמור אל הכהנים אל איש או אשה לקדש ישראלים לויים וכהנים בכל.

(ויקרא כא, א) ויאמר יי' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם
לנפש לא יטמא בעמיו.

אמר רבי יוסי: מאי טעמא דא לקביל דא, מאי דכתיב לעילא (ויקרא כ, כז) ואיש
או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעוני מות יומתו וגו', וסמך ליה אמור אל
הכהנים וגו' (שאלת סמיכות הפרשיות בלשון זה עי' ויקרא רבה כו, ז "מה כתיב למעלה מן הענין
ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעוני וכו') עיי"ש ההמשך. (וכן הוא בתנחומא אמור אות ב').

משמע דכיון דאזהר להו לישראל לקדשא להו בכלא (נראה דסמך על כלל
הפרשה הקודמת, שפתח דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו, וסיים והייתם
לי קדושים כי קדוש אני ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי, והיינו לקדשא להו בכלא, ושוב מסיים
בפסוק שהביא ואיש או אשה וגו'. וייתכן כי אוב וידעוני הם דרכי כהונה דלעומת זה שמהם הזוהר
את ישראל, והם אופני נחיש על ידי עצמות המתים ולעומתם הזוהרו כהני הקדושה לא ליטמא
למתים, ועי' במדרשים שציינו " זה שאמר הכתוב: וכי יאמרו אליכם דרשו אל האבות ואל הירעונים
המצפצים ומהגנים, הלוא עם אל אלהיו ידרש בעד החיים אל המתים (ישעיה ח, יט). אמר הקדוש
ברוך הוא לישראל, אם יאמרו לכם אמות העולם, הניחו אל האלהים שבשמים ודרשו אל האבות.

אמרו להם, הלא עם אל אלהיו ידרש. כמו שאמר אליהו לאחזיהו, המבלי אין אלהים בישראל אתה שולח לדרש בבעל זבוב אלהי עקרון (מ"ב א, ו). למה לנו להניח חי העולמים, וה' אלהים אמת, הוא אלהים חיים ומלך עולם, ונדרש אל המתים, פה להם ולא ידברו, עינים להם ולא יראו (תהלים קמו, ה). אנו כתיב בנו, ואתם הדבקים בה' אלהיכם, חיים כלכם היום (דברים ד, ד), לפיכך נדרש באלהים חיים"). **אזהר להו לכהני לקדשא לון, וכן ללואי** (פירוש זה לסמיכות הפרשיות ע"י באבן עזרא, "אחר שהזהיר ישראל ובני אהרן בכללם להיותם קדושים הוזהיר בני אהרן שהם חייבים להשמר מדברים אחרים בעבור שהם משרתי השם". וכע"ז בפירוש ר"י בכור שור שבפרשה הקודמת הוא הברלת ישראל מן האומות ובפרשה זו הברלת כהנים מן ישראל בקדושתם).

ב.

לכהנים אמור אל הכהנים ללוים ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם.

לכהני מניין? דכתיב אמור אל הכהנים, ללואי מניין? דכתיב (במדבר יח, כו) **ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם, בגין דישתכחון כלליו זכאין קדישין דכ"ין** (הרי נמצא לשון אמירה לישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו, לכהנים ואמרת אליהם לנפש לא יטמא, ובהמשך קדושים יהיו לאלהיהם ולא יחללו וגו', וללויים ואמרת אליהם. ושם הוזהיר על תרומת מעשר וסיים יצאת קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו, ותיכף לזה דין פרה אדומה המטרתה ממומאת מת שהוא חילול קדושת בני ישראל על ידי המיתה, וכאשר מבאר הוזהר סודו להלן. רמ"ק מפרש שרבי יוסי שאל על ייתור אמור ואמרת, ומפרש שהאמירה רומזת לאותו אמירה שנאמרה לישראל קדושים תהיו. ולפי זה מפרש שגם הנאמר ללויים דבר ואמרת אליהם היינו שידבר קדושים תהיו ושוב יאמר את פרטי אותו פרשה. והבחר יבחר. זכאין קדושים דכ"ין הם ישראל – זכאים, כהנים – קדושים, לויים – מזהירים).

אהרן עשה שלום למטה ולמעלה

ג.

בני אהרן ולא בני לוי- שאהרן היה כהן ראשון ובו רצה ה' לעשות שלום בעולם.

אמור אל הכהנים בני אהרן. בני אהרן – וכי לא ידענא דבני אהרן נינהו? (דיוק זה הוא דיוק המדרשים והמפרשים ומוזה דרש ספרא המוכא ברש"י בני אהרן ולא בנות אהרן

ולרבות בעלי מומין וקטנים). **אלא בני אהרן ולא בני לוי** (צ"ע מאי הו"א שיכתוב בני לוי והלא דין זה אינו לכל בני לוי כי אם לכהנים שהם בני אהרן, והמפרשים פירשו שכוונתו לפי יסוד הזוהר בכ"מ שלוי הוא מצד מידת הדין, לפיכך אמר שבני אהרן יצאו מכלל זה שהם עושים שלום בחסד ולא ברין. ע"י פירוש מהר"ח וניצוצי זוהר), **דאהרן הוא שירותא דכל כהני דעלמא, דביה אתרעי קודשא בריך הוא מכלא** (כמ"ש דברים יח, ה "כי בו בחר הויה אלהיך מכל שבטיך וגו'", ומתרגם אונקלוס: "ארי ביה אתרעי ה' וגו'"), **בגין למעבד שלמא בעלמא** (תפקיד בני אהרן הוא לעשות שלום, דהיינו לעשות את היחוד, שלשון 'שלמא בעלמא' בזוהר הוא סימן אלוי, ע"י יוגש רח, א ועוד. והוא הגורם לעשות 'שלום בעולם' הזה, כלשון חכמים במשנה עדיות ח, ז. 'במות קיד, ב ושם). (שורש דרך זה בפירוש הכתוב, ע"י אב"ע ורמב"ן שפירשו הכהנים בני אהרן שזוהו מעם הברלתם מטומאת מת לחשיבותם שהם משרתי ה'. ובמקומות שאין המצוה לחשיבותם אמר בני אהרן סתם ולא הוסיף הכהנים. הזוהר שאל שאלה הפוכה יאמר כהנים ולא יאמר בני אהרן, והשיב באותו הדרך שהוא הסברת הטעם, שהסיבה שהם כהנים הוא לפי שהם בני אהרן ועושים עובדא דאהרן לעשות שלום).

ד.

לפי שדרכו של אהרן לעשות שלום בעולם העלהו הקב"ה לעשו שלום בפמליא של מעלה.

בגין דאהרן ארחוי סליקו קמיה (ודרכיו שנהג בהם עלו לפניו וכדלהלן), **וכל יומיו דאהרן הוה משתדל לאסגאה שלמא בעלמא** (כמ"ש הלל אבות א, יב, ובאבות דר"נ שם).

ובגין דארחוי כך סליק ליה קודשא בריך הוא להאי, למיטל שלמא בפמליא דלעילא (לשון זה בתפלת רב ספרא ברכות טז, ב – ז, א "יהר"מ שתשים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה". ובסנהדרין צמ, ב: "אמר רבי אלכסנדר: כל העוסק בתורה לשמה משים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה". לפי שעסק אהרן לעשות שלום למטה עלה מזה לעשות שלום למעלה כנגדו, ביסוד התעוררות העליונים בעשיית דוגמתם בתחתונים), **ובגין כך אמור אל הכהנים בני אהרן** (וכע"ז זוהר אחרי מות ס, א "בשעתא דקודשא בריך הוא ייהב קטרת בוסמין לאהרן בעא דלא ישתמש ביה בחייו בר נש אחרא, מ"ט בגין דאהרן אסגי שלמא בעלמא, א"ל קודשא בריך הוא את בעא לאסגאה שלמא בעלמא על ירך יסגי שלמא לעילא הא קטורת בוסמין יהא מסור בידך מכאן ולהלאה" וכ"כ בזוהר קרח קעו, ב לגבי הקטורת) (נראה דר"ל שהוא אזהרה לבני אהרן שיהיו ראויים להיות כאהרן דיעבדו עובדא דאהרן לרדוף שלום, וכמ"ש יומא עא, ב).

אור הגנוז באיסור טומאת מת

מאמר אמור אל הכהנים בני אהרן

[סיכום שיעור זוהר משנת תש"פ, לא נערך כראוי, והורחב יותר בשיעור החדש]

משכיות הכסף המכסים את תפוחי הזהב של הרמב"ם.

חורי הכסף המגלים את הזהב

א.

אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו. הא אוקמוה שכל פעם שנכפלה אמירה במקרא ללא צורך הוא לאות שיש כאן עוד אמירה נעלמת שיש לעמוד עליה. פשוטו ביאר רמב"ן שהוא כאומר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם, היינו אמירה הראשונה הוא על ההתוועדות הכללית לדבר עמם. ושוב ואמרת הוא תוכן הדיבור. וזה מן הדברים שהפשט מרמז ומראה כיוון שכאן יש ליכנס אל הפנים ומשאיר לו מקום רומז אליו לפי צורת הפשט. שכך הוא הכלל שהסוד לפנים מן הפשט אבל הוא משאיר תמיד רמז בתוך הפשט לכוון אליו את המקום, כמו ציון ורושם, דבר שאינו קשה ממש לפי הפשט אבל הוא עדיין זוקק השלמה מן הסוד, כחורי

ב.

לפעמים אני אומר 'הולך אני לדבר את חברי'. ואין אני מפרט על מה אדבר איתו, ובאמת אין זה משנה על מה אדבר, נדבר על מזג האוויר או על החדשות או בדברי תורה אם חכמים אנחנו, אבל לא הלכתי אליו כי הייתי צריך לברר את נושא מזג האוויר. אלא אדרבה מזג האוויר הוא תירוץ עבור הדיבור שהוא האהבה שביני לבינו. כך בכל פרשיות התורה ישנה תוכן הדין וההלכה שהכתוב צריך להעביר. אך קודם לו הוא 'דבר אל בני ישראל'. זו התוועדות של אהבה שהקב"ה אומר רוצה אני לדבר עם כנסת ישראל. וכבר ימצא על מה לדבר. על אהבה זו מברכים אנחנו אהבת עולם אהבתנו בברכת התורה.

אמור אל הכהנים קדושים תהיו ולפיכך לנפש לא יטמא בעמיו. (אך אצל הכהנים לא נאמרה קדושים תהיו בפירוש וזה לפי מה שיתבאר שאמירה דכהנים בלחישו).

ה.

ועוד הודגשה מעלתם והתוכן החיובי שבמעלתם שממנו נובעים פרטי האיסורים, בהדגשתו 'הכהנים בני אהרן', שאין זה ביטוי ריוח במקרא שהוא אומר לרוב בני אהרן הכהנים או בני אהרן סתם. ומפרש הזוהר שבא לבטא את מעלת הכהנים שנובעת מהיותם בני אהרן. שאהרן היה אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבם לתורה. ומתוך שעסק בשלום ואהבה למטה זכה לשים שלום גם בפמליא של מעלה ולהיות שושבין לקוב"ה ושכינתיה. לפיכך מזכיר הוא לכל הכהנים, שלא יחשבו שגודל אזהרתם והרחקתם מן הטומאות הוא בגדר הדין והתנשאות על הכל, אדרבה כל ענין הכהנים הוא להיות 'בני אהרן', להיות אנשי חסד ולקרב בין הכל בשמחה ואהבה. ולא יהיו זרעא דאהרן דלא עביד עובדא דאהרן.

אהבת ישראל והכהנים

ג.

כשם שהוא כן בכללות התורה, 'וידבר אלהים את כל הדברים האלה', כך הוא בפרשיות פרטיות, שצריכים להדגיש בהם יותר אהבה זו. ובמיוחד בפרשיות העוסקות באיסורים רבים, אשר הם גורמים תנועה של יראה וכיווץ, מצוות לא תעשה, הרי צריכים לפרט מאד בהתחלה את החיוב בזה שהוא האהבה השופעת בדיבור זה. ככזה הם דברי הפתיחה והסיום לפרשה הקודמת, קדושים תהיו כי קדוש אני, והתקדשתם והייתם קדושים, והייתם לי קדושים. שאין בכל המילים הללו תוכן של אינפורמציה בגדרי המצוות. אבל הם הודעה כללית של אהבה וחשיבות ישראל, לומר קודם כל קדושים תהיו, ולפי שאתם קדושים היזהרו בקדושתכם ואל תיטמאו בכל אלה. צריכים לחיות את קדושים תהיו ולא את 'לא ולא ולא'.

ד.

וכשם שהוא בכללות ישראל כך הוא בפרטות הכהנים שהובדלו יותר מהם לקדושה מיוחדת, כי את לחם אלהיך הוא מקריב. ולפיכך מפרש הזוהר אמור אל הכהנים, נמשך אל הפרשה הקודמת קדושים תהיו, הוא כאומר

אוב וידעוני היפך הכהנים

ו.

עוד מפרש הזוהר המשך אמירה זו לפרשה הקודמת. שסיום הפרשה הקודמת ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעוני מות יומתו. אוב או ידעוני הם דרכי הטומאה להתקשר ברוחות המתים. ושפיר הכתוב ממשיך מזה לומר לכהנים שיזהירו מזה עוד יותר, ועל כל נפשות מת לא יבואו כלל.

ז.

נמצאנו למדים בשורש טומאת מת והזהירות המיוחדת לכהנים ממנו, שהוא נקשר אל הריחוק מדרכי העבודה שהם אוב וידעוני. היינו אוב או ידעוני הוא ממש להיטמא למת, והכהן שעבודתו בקודש צריך להתרחק ככל האפשר מזה. עלינו לפתוח מזה את שורש טומאת המת מצד הסוד.

מאמר מה רב טובך אשר צפנת ליראך

הגוף הוא הנמסר ביד מלאך המוות. המפרשים התלבטו מעט בקשר סוגיית האור הגנוז לכאן ויישבו באופנים דחוקים. גנוז כאן אור גדול.

הנשמה מתה בראיית אור הגנוז

ח.

פתח רבי יהודה "מה רב טובך אשר צפנת ליראך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם" ופירש פסוק זה על האור הגנוז, שהוא טוב רב וודאי ככתוב וירא אלהים את האור כי טוב, והוא צפון לצדיקים לעתיד לבוא נגד בני אדם הם רשעים שלא ייהנו מזה ככתוב וימנע מרשעים אורם. והמשיך הזוהר מזה לתאר את סדר פטירת האדם מן העולם בראיית פני השכינה וטעם איסור הלנת המת. ומפרש הזוהר שהנשמה מתה תמיד על ידי השתוקקותה אל השכינה, ואך

ט.

עיקר איסור טומאת מת הוא מאחר ויש בהסתלקות הנשמה אור מופלא. כי באמת אליבא דרז אין הסתלקות הנשמה לעולם מצד הרע ומלאך המוות אלא מצד התכללותה בשכינה. והיינו מיתת נשיקה ממש, מאחר ולא יראני האדם וחי אבל בשעת מיתתם רואים, היינו כל ימות חייו השתוקקה הנשמה לראות את ה' והנה היא רואה

בגוף חדש שהוא גוף חשמל העליון שבו עולה הצדיק לישיבה של מעלה.

י.

וכך אפשר להבין מן המשנה במסכת ידים (וראה שם שדנו המפרשים אם הוא לתשובת הצדוקים בלבד או לא) שאחד מסיבות טומאת המת הוא לפי חיבתן הם טמאים, והיינו לפי שיש כאן אור חביב מאד, וירצו הקליפות ליהנות ממנו. וכדי שלא יעשה אדם עצמות אביו תרוד. היינו מטעמי טומאת מת הוא גופא חובת הקבורה, שיש לכבד את הגוף ולא להשאיר אותו בעולם כי קללת אלהים תלוי. ואם כן סוד טומאה זו כולה הוא שיש להסתיר את אור המת מפני המלאך המוות וחילותיו, ולתת למת להיכנס אל העולם הנעלם בגוף חדש שלו, ולפיכך צריכים מקודם לגנוז את הגוף הישן, כאדם שגונז מלבושו הישן בטרם לובש מלבוש חדש.

אותו ומזה מתה, דכך הדין לא יראני אדם וחי. וכפי שאפשר לראות באדרא זוטא בתאור הסתלקות הרשב"י כל ימי אני לדודי וכעת ועלי תשוקתו. ואור יחוד זה הוא הנמצא בכל מת. אך כסדר כל אור ישנם קליפות הרוצים ליהנות ממנו. כמו האור הגנוז שהיו הרשעים נהנים ממנו. והנאה זו הוא עצמו סוד אוב או ידעוני שהם הקליפות הבאים ליהנות מגוף המת. ומפרש הזוהר שכל סוד טומאת מת הוא לפי שהגוף שהיה בו הנשמה יש בו אור גדול, ורוחות הקליפה אין להם גוף לפיכך מחפשים הם להתלבש בגוף האדם המת. והיינו יש פירוש לא נכון לענין אור ההסתלקות, וצריכים למנוע מהרשע אור זה. לפיכך נצטוינו לא להלין את המת אלא לקבור אותו באותו יום. קבורה זו הרי הוא ממש העלמת האור הגנוז שלא יהנו בו רשעים אלא צדיקים לעתיד לבוא, היינו נשמת הצדיק שיחזור בגופו בתחיית המתים, או בגלגול חדש, או

מאמר אמירה בלחישו

אמירה בלחישו, היינו כי אמירה ייתכן על שם המחשבה ודיבור הוא תמיד עם קול. כל עבודת הכהנים הוא בלחישו שאינם לויים המרימים קולם בשיר. בסוד שמן משחת אלהיו על ראשו שהשמן הוא בחשאי, לעומת

אמירה בלחישו

יא.

אמור אל הכהנים אמר ר' יצחק

היין שגורם הרמת קול. על הכהנים
 שעבודתם בשקט המחשבה ליזהר
 יותר שלא לתת מקום לאוב וידעוני
 ליהנות מן האור הגנוז, ולכן הם

מוזהרים שלא לבוא על כל נפשות מת
 ומן המקדש לא יצא כי הצנע לכת עם
 אלהיו.

